

HANDELINGEN

25:1-26:32

Paulus beroept zich op de keizer en verdedigt tegenover Agrippa zijn boodschap over Jezus' opstanding.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/handelingen/25-1-26-32

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Paulus' gevangenschap en de aanklachten	4 min	4
2	Festus en het moordplan tegen Paulus	3 min	5
3	Onbewezen aanklachten en Romeinse politiek	2 min	7
4	Paulus verdedigt zich en beroept zich	3 min	9
5	Paulus' beroep op keizer Nero	2 min	11
6	Paulus en de rechtvaardigheid van doodstraf	2 min	12
7	Jezus, Rome en een niet-aards Koninkrijk	4 min	13
8	Evangelie, overheid en rechtvaardige straf	2 min	15
9	Agrippa, Bernice en de Herodiane dynastie	4 min	17
10	Festus legt Paulus' zaak aan Agrippa voor	4 min	19
11	Paulus verschijnt voor Agrippa en Bernice	2 min	22
12	De Joodse hoop en de opstanding	4 min	24
13	Saulus als vervolger van de christenen	3 min	26
14	Was Paulus lid van het Sanhedrin?	4 min	27

15	Het visioen op de weg naar Damascus	2 min	30
16	Jezus geeft Paulus zijn opdracht	3 min	31
17	Paulus' roeping en de Knechtsliederen	3 min	33
18	Gehoorzaamheid aan het hemelse visioen	2 min	35
19	Bekering wordt zichtbaar in goede werken	2 min	36
20	Messias, lijden en opstanding bij de profeten	3 min	37
21	Agrippa geconfronteerd en Paulus vrijgepleit	4 min	39
	Om verder te lezen		42

1

Paulus' gevangenschap en de aanklachten

We kijken nu naar Handelingen hoofdstuk 25. Op dit moment zit Paulus nog altijd opgesloten in het Herodiaanse pretorium in Caesarea, aan de kust van Israël. Ik ben daar geweest; het is een prachtige kuststad. Dit was de plaats die de Romeinen hadden gekozen als hoofdkwartier voor het provinciale bestuur van het land Israël en de omliggende gebieden die tot dezelfde provincie behoorden.

Paulus was daarheen gebracht omdat de eerste man die hem in hechtenis nam, een legerofficier met de naam Claudius Lysias, ontdekte dat hij Paulus niet voldoende kon beschermen tegen de Joden in Jeruzalem, waar hij aanvankelijk werd vastgehouden. Daarom liet hij hem midden in de nacht, onder begeleiding van zwaarbewapende bewakers, naar Caesarea overbrengen. Daar bleef Paulus onder de hoede en het gezag van Felix, die destijds de Romeinse gouverneur van het gebied was.

Felix stond nogal onverschillig tegenover hem, hoewel hij hem meer dan eens aanhoorde. Hij vroeg Paulus voor het Sanhedrin te verschijnen om duidelijk te maken wat de aanklachten waren, en Paulus veroorzaakte tumult in het Sanhedrin door te zeggen:

En Paulus, die wist dat het ene deel bestond uit Sadduceeën en het andere uit Farizeeën, riep in de Raad: Mannenbroeders, ik ben een Farizeeër en zoon van een Farizeeër. Ik word geoordeeld over de hoop en de opstanding van de doden.

HANDELINGEN 23:6

Toen zeiden de Farizeeën in het Sanhedrin:

Deze man is niet slecht, en de Sadduceeën zeiden:

Hij is het niet waard te leven.

Ze kregen enorme ruzie, en Paulus moest voor zijn eigen veiligheid opnieuw heimelijk uit de zaal worden weggehaald.

Felix beseftte dat hij met een waar heet hangijzer zat en wist niet goed wat hij met hem moest doen. Hij hoorde Paulus' getuigenis wel aan, en hij hoorde Paulus ook in een privégesprek aan, samen met zijn vrouw Drusilla. Hij liet Paulus persoonlijk met hem spreken over gerechtigheid, zelfbeheersing en het komende oordeel. Dit raakte Felix. Hij was erdoor van zijn stuk gebracht, en hij liet Paulus bij verschillende gelegenheden roepen om persoonlijk met hem te spreken. Maar hij liet hem nooit vrij, ook al waren er geen formele aanklachten tegen hem in behandeling.

Zelfs nadat Felix vertrokken was en Festus was aangetreden, probeerden de Romeinen nog altijd vast te stellen wat de aanklachten eigenlijk moesten zijn. De Joden hadden oorspronkelijk de aanklacht ingebracht dat Paulus de tempel had ontheiligd door er een heiden binnen te brengen. Het was een volkomen valse beschuldiging. Hij had dat niet gedaan. Bovendien kon dat soort zaken de Romeinen niets schelen. Het ging er dus steeds meer om of Paulus een onruststoker was. Daar gaven de Romeinen wel om. De Romeinen hielden niet van onruststokers.

Op dit punt lijken de oorspronkelijke aanklachten zelfs niet meer besproken te worden. Het gaat er veeleer om of Paulus een onruststoker is. Het feit dat hij zei:

Ik ben een farizeeër en ik sta terecht vanwege de opstanding, en dat er toen onrust uitbrak, wekte bijna de indruk dat hij misschien een onruststoker was. Maar misschien lag het niet aan hem. Misschien was het zijn gehoor dat de onrust veroorzaakte. Dat was moeilijk vast te stellen. De Romeinen wisten niet goed wat ze van hem moesten denken.

2

Festus en het moordplan tegen Paulus

Toen Felix aan het einde van zijn ambtstermijn kwam en door Porcius Festus werd vervangen, liet hij Paulus daar eenvoudigweg geboeid achter en liet hij de zaak onbeslist. Festus trad aan. Hij was daar ongeveer drie dagen aan de macht toen de

Joden naar hem toe kwamen en probeerden de zaak van Paulus aan hem voor te leggen. Dat lezen we in hoofdstuk 25:

Festus dan ging, drie dagen nadat hij in de provincie gekomen was, vanuit Caesarea naar Jeruzalem.

HANDELINGEN 25:1

Caesarea was de plaats waar hij woonde en regeerde, maar hij was een nieuwe bestuurder van het gebied. Jeruzalem was een belangrijke hoofdstad van het sterk religieuze volk dat hij probeerde te besturen. Daarom besloot hij al vroeg in zijn ambtstermijn een bezoek te brengen en kennis te maken met de gezagsdragers van de Joden in Jeruzalem. Hij ging daarheen.

En de hogepriester en de voornaamsten van de Joden verschenen voor hem met een aanklacht tegen Paulus en deden hem een verzoek: Zij vroegen om een gunst ten nadele van Paulus, namelijk of hij hem naar Jeruzalem wilde ontbieden. Zij waren van plan een hinderlaag te leggen om hem onderweg te doden.

HANDELINGEN 25:2-3

De mensen die in een hinderlaag lagen, waren waarschijnlijk niet dezelfde mensen die dit oorspronkelijk van plan waren geweest. De oorspronkelijke groep had namelijk gezworen dat ze niet zouden eten of drinken voordat ze hem hadden gedood. Ze hadden het plan opgevat dat de Joden Claudius Lysias, de tribuun, zover zouden krijgen dat hij Paulus aan hen overdroeg. Ze zouden hem in een hinderlaag opwachten en doden, en ze zouden niet eten of drinken voordat ze dat hadden gedaan. Inmiddels waren er natuurlijk vele maanden verstreken. Die mannen werden dus óf heel erg mager, óf ze waren van gedachten veranderd over hun eed.

Maar de Joden waren nog altijd vastbesloten Paulus te vermoorden en hem uit de Romeinse gevangenis weg te krijgen. Nogmaals, ik wil erop wijzen dat ze niet verwachtten dat Paulus alleen over de weg zou reizen. Hij was op dit moment een

gevangene van Rome. Ze zouden dus een Romeins escorte moeten aanvallen. Als Paulus door de Romeinen werd vervoerd, zouden deze mensen, die Paulus wilden vermoorden, ook de Romeinen moeten doden. Ze waren dus bereid zelfs problemen met de Romeinen te veroorzaken om van Paulus af te komen.

Maar Festus antwoordde dat Paulus in Caesarea in hechtenis werd gehouden en dat hij daar zelf met spoed naartoe zou reizen. Hij zei: Laten zij onder u die daartoe in staat zijn, dan meereizen; en als er iets onbehoorlijks in deze man is, laten zij hem beschuldigen.

HANDELINGEN 25:4-5

Festus zei: 'Laat de bevoegde mensen onder jullie met me meegaan en deze man aanklagen, om te zien of hij iets verkeerd heeft gedaan.' De Joden moeten dus bij Festus hetzelfde doen als wat ze eerder bij Felix moesten doen. Ze moesten de 64 mijl naar Caesarea afleggen en daar hun zaak voor de Romeinse rechtbank proberen te bepleiten.

3

Onbewezen aanklachten en Romeinse politiek

En nadat hij niet meer dan tien dagen bij hen doorgebracht had, ging hij naar Caesarea; en de volgende dag, toen hij op de rechterstoel zat, gaf hij bevel Paulus voor te leiden. En toen hij daar gekomen was, gingen de Joden die uit Jeruzalem gekomen waren, om hem heen staan en brachten vele en zware beschuldigingen tegen Paulus in, die zij niet konden bewijzen.

HANDELINGEN 25:6-7

Vergeet niet dat de oorspronkelijke aanklagers, van wie je zou aannemen dat zij degenen waren die getuige waren geweest van zijn misdaad, Joden uit Asia waren. Zij waren alleen maar in Jeruzalem geweest voor het feest van Pinksteren, dat allang voorbij was. Deze Joden uit Asia zouden inmiddels naar Asia zijn teruggegaan. Waarschijnlijk zijn ze weer in Efeze. Ze zijn daar niet, dus er zijn geen getuigen. Zelfs de aanklagers zijn er niet om hun beschuldiging opnieuw naar voren te brengen. Ze zijn in een ander land.

Deze rechtszaak is een circus. Er is absoluut niets aan wat bevorderlijk is voor gerechtigheid. De Romeinen houden van gerechtigheid en het frustreert hen enorm dat ze niet weten hoe ze te werk moeten gaan om hier gerechtigheid tot stand te brengen. De Joden brachten veel beschuldigingen tegen Paulus in, maar er staat dat ze er geen enkele konden bewijzen. Dat betekent dat op grond daarvan geen beslissing kon worden genomen. In een eerlijke rechtszaak zou het feit dat de aanklagers hun beschuldigingen niet kunnen bewijzen natuurlijk automatisch tot vrijspraak moeten leiden. De Romeinen hadden moeten zeggen: 'Niemand heeft mij bewezen dat deze man iets verkeerd heeft gedaan, dus ik laat hem gaan.'

Maar we lezen dat zowel Felix als Festus de Joden te vriend wilden houden. Ze waren een zeer moeilijk te regeren volk, en Festus wilde niet dat ze in opstand kwamen, wat duidelijk bij de geringste aanleiding heel gemakkelijk gebeurde. Hij beseft dat de Joden buitengewoon emotioneel reageren op deze man Paulus. Als hij Paulus gewoon laat gaan, zullen ze daar zeer ontstemd over zijn. Waarschijnlijk zullen ze Paulus dan toch wel doden en misschien zullen ze ook problemen veroorzaken voor de Romeinen. Deze Romeinse heersers over de Joden weten dus werkelijk niet goed hoe ze te werk moeten gaan.

4

Paulus verdedigt zich en beroept zich

Er staat in vers 8 dat Paulus tot zijn verdediging antwoordde:

Hij verdedigde zich en zei: Ik heb niet tegen de wet van de Joden, niet tegen de tempel, en ook niet tegen de keizer enige zonde bedreven.

HANDELINGEN 25:8

Paulus voert hier een kort verweer. Hij is klaar met die lange, herhalende uiteenzettingen over wat er is gebeurd. Hij zegt eenvoudigweg: ‘Luister, dit is het verhaal in het kort. Ik heb niemands wetten overtreden. Ik heb de wetten van de Joden niet overtreden. Ik heb de tempel niet geschonden. Ik heb de Romeinse wetten niet overtreden. Met andere woorden, ik ben geen wetsovertreder. Waarom zit ik hier als gevangene?’ Dat is in wezen het einde van zijn verdediging. Omdat niemand het tegendeel kan bewijzen, had dit een volkomen afdoende verdediging moeten zijn. Hij verklaart dat hij onschuldig is en niemand kan het tegendeel bewijzen.

Maar er staat dat Festus de Joden een gunst wilde bewijzen, net als Felix. In het laatste vers van hoofdstuk 24 stond:

Maar toen er twee jaar verstreken was, kreeg Felix Porcius Festus als opvolger; en Felix, die de Joden een gunst wilde bewijzen, liet Paulus gevangen achter.

HANDELINGEN 24:27

Felix wilde de Joden gunsten bewijzen. Nu wil Festus de Joden ook gunsten bewijzen, eenvoudigweg om hen tevreden te stellen.

Festus wilde de Joden een gunst bewijzen en antwoordde Paulus met de vraag:

Maar Festus, die de Joden een gunst wilde bewijzen, antwoordde Paulus en zei: Wilt u naar Jeruzalem gaan en daar in mijn tegenwoordigheid over deze zaken geoordeeld worden?

HANDELINGEN 25:9

De overste had geweten dat de Joden een complot hadden gesmeed om Paulus te vermoorden, maar blijkbaar waren Felix en Festus daar geen van beiden van op de hoogte. Festus probeerde Paulus niet in gevaar te brengen. Hij wist niet van het gevaar. Hij was daar een nieuwe heerser. Hij kent de voorgeschiedenis niet. Hij beseft niet dat deze mannen Paulus zullen doden als hij hem zonder afdoende bescherming uit deze gevangenis laat komen.

Paulus weet het echter wel. Dus wanneer Festus zegt:

Bent u bereid naar Jeruzalem te gaan en daar in hun bijzijn terecht te staan?

zegt Paulus ronduit nee. Paulus zei:

Maar Paulus zei: Ik sta voor de rechterstoel van de keizer en daar behoor ik geoordeeld te worden. Ik heb de Joden geen onrecht gedaan, zoals ook u heel goed weet.

HANDELINGEN 25:10

Hij begint een beetje ongeduldig te worden met de rechter. 'Je weet dat ik deze mensen niets heb aangedaan.' Niemand heeft ooit ontkend dat ze dit wisten. Paulus zegt: 'Je kent de waarheid in deze zaak. Waarom handel je er niet naar? Je weet dat de Joden geen zaak tegen mij hebben, dus waarom zou ik door hen berecht moeten worden? Nu ben ik een gevangene van Rome, en Rome moet beslissen of ik misdaden tegen Rome heb begaan. Ik ga hier dus vasthouden aan mijn Romeinse voorrechten.'

Hij zegt:

Want als ik onrecht doe en iets gedaan heb wat de dood verdient, weiger ik niet te sterven; maar als er niets waar is van dat waarvan zij mij beschuldigen, kan niemand mij bij wijze van gunst aan hen uitleveren. Ik beroep mij op de keizer!

HANDELINGEN 25:11

Toen Festus met de raad had overlegd, antwoordde hij:

Toen antwoordde Festus, nadat hij met de raad gesproken had: U hebt u op de keizer beroepen? U zult naar de keizer gaan.

HANDELINGEN 25:12

5

Paulus' beroep op keizer Nero

Festus kon gemakkelijk van Paulus afkomen door hem naar de keizer te sturen. Dat was Paulus' beslissing. De Joden konden hem natuurlijk naar Rome volgen, maar dat zou veel lastiger zijn. En we lezen nergens dat ze dat ooit hebben gedaan. Aan het einde van Handelingen, in Handelingen 28, is Paulus in Rome en laat hij de Joodse leiders van Rome bij zich komen. Zij zeggen:

Wij hebben eigenlijk niets over uw zaak gehoord.

HANDELINGEN 28:21

Hoewel Paulus er vele maanden over deed om in Rome te komen, hadden de Joden in Jeruzalem blijkbaar geen informatie over hem vooruitgestuurd en waren ze hem ook niet achternagereisd. Misschien dachten ze gewoon: „Nu hij in Rome is, zijn wij van hem af.” Of misschien kwamen ze later, nadat het boek Handelingen eindigt. Dat weten we niet. Maar in elk geval komt hij voorlopig ver bij de Joden vandaan, onder Romeinse bescherming, en zal hij voor het hoogste gerechtshof verschijnen.

Net zoals een Amerikaan zich volgens het constitutionele recht zogenaamd tot het Hooggerechtshof kan wenden als de uitspraken van lagere rechtbanken hem niet bevallen, kon een Romeins burger zich op het hoogste gerecht beroepen, dat wil zeggen op de keizer zelf. Dat zou Nero zijn. Het is ironisch dat zo'n door demonen bezeten man als Nero volgens Paulus niettemin een eerlijker rechter zou zijn dan het Sanhedrin en de hogepriester in Jeruzalem. Hij wist dat hij bij de Joden geen rechtvaardige behandeling zou krijgen. Hij dacht dat er op zijn minst een kans bestond dat hij die bij Nero wel zou krijgen, dus ging hij naar Nero. Hij zou zijn kansen bij Nero wagen.

6

Paulus en de rechtvaardigheid van doodstraf

Het is interessant hoe Paulus het in vers 11 zei:

Als ik iets strafbaars heb gedaan of iets waarvoor ik de doodstraf verdien, heb ik er geen bezwaar tegen om te sterven.

Dit laat ons zien hoe Paulus over de doodstraf dacht. Als hij iets had gedaan waarop de doodstraf stond, maakte hij geen bezwaar tegen zijn terechtstelling. In beginsel had Paulus er geen bezwaar tegen dat mensen die dingen doen waarop de doodstraf staat, terechtgesteld worden, zelfs als hijzelf zo iemand was.

Sommige mensen denken dat christenen tegen de doodstraf moeten zijn, omdat Jezus zei:

Ik zeg u echter dat u geen weerstand moet bieden aan de boze; maar wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe;

MATTHEÛS 5:39

Maar Jezus sprak tot Zijn discipelen over hoe zij zich moesten gedragen en moesten omgaan met mensen met wie zij persoonlijke conflicten hadden. Hij sprak niet over hoe overheidspersonen moesten regeren. Wat zou het belachelijk zijn als overheidsfunctionarissen die er zijn om rechtszaken te behandelen, iedere keer

wanneer een misdadiger voor hen verschijnt zouden zeggen: „Ik keer gewoon de andere wang toe. Ik ga je niet vervolgen. Je hebt mensen vermoord, van mensen gestolen, mensen aangevallen en mensen verkracht, maar ik voel me ruimhartig. Ik keer de andere wang toe en laat je gaan.”

Jezus heeft nooit bedoeld dat regeringen hun strafrechtstelsels zouden hanteren op basis van het gedrag dat Hij Zijn discipelen voorschreef in hun persoonlijke omgang met elkaar en met mensen die vijandig tegenover hen stonden. Dat is niet hetzelfde. Voor zover wij weten, heeft Jezus nooit ook maar enige instructie aan een overheidspersoon gegeven. Voor zover we kunnen nagaan, kwam Jezus niet om de politieke situatie te veranderen, want Hij heeft nooit geprobeerd dat te doen. Er waren momenten waarop mensen Jezus bij de politiek probeerden te betrekken, en Hij ging dat uit de weg.

7

Jezus, Rome en een niet-aards Koninkrijk

In Lukas 13 kwamen mensen naar Hem toe en vertelden Hem dat Pilatus, de Romeinse stadhouder van die tijd, een aantal Galileeërs had laten terechtstellen. Het waren onschuldige Galileeërs die hun offers in de tempel brachten. Blijkbaar stuurde Pilatus zijn soldaten naar binnen en liet hij deze ongewapende mensen die in de tempel God aanbaden afslachten. Het waren Galileeërs, net als Jezus. Degene die dat tegen Hem zei, dacht ongetwijfeld dat Jezus behoorlijk in woede zou ontsteken. Zou jij dat niet doen als je hoorde dat een president van de Verenigde Staten de Nationale Garde had gestuurd om een kerkgebouw plat te branden met de mensen die daar God aanbaden er nog in? Nu ik erover nadenk, dat is inderdaad gebeurd in Waco, Texas. Maar als je hoort dat onschuldige mensen die niet gewelddadig zijn, die eenvoudigweg hun God aanbidden zoals zij God willen aanbidden, door een politieke machthebber zijn gedood, dan zou dat het bloed moeten doen koken van mensen die om gerechtigheid geven.

Toch is het interessant dat Jezus wel om gerechtigheid gaf, maar dat Zijn bloed niet kookte. Hij zei eenvoudig:

Denkt u dat deze Galileeërs grotere zondaars waren dan alle andere Galileeërs? Als u zich niet bekeert, zult u allen evenzo omkomen.

LUKAS 13:2-3

Wat Jezus zei, was dat alle Joden, en niet alleen die Galileeërs, het gevaar liepen door Romeinen in de tempel gedood te worden, want dat zou binnen de volgende generatie gebeuren. De Romeinen zouden komen en de tempel in brand steken terwijl er veel Joden in waren. Als zij zich dus niet bekeerden, zouden zij op een soortgelijke manier sterven.

Hij zei ook:

Of die achttien, op wie de toren in Siloam viel en die daardoor gedood werden, denkt u dat zij meer schuld hebben gehad dan alle andere mensen die in Jeruzalem wonen?

LUKAS 13:4

Hij zei:

Ik zeg u: Nee, maar als u zich niet bekeert, zult u allen evenzo omkomen.

LUKAS 13:5

Veel Joden stierven inderdaad toen de Romeinen de muren van de tempel afbraken, torens op hen vielen en dat soort dingen gebeurde. Hij zei in feite: „Zelfs nu sterven er al Joden doordat torens op hen vallen en doordat Romeinen hen in de tempel doden. Dat zal op grotere schaal gebeuren dan jullie denken. Als jullie je niet bekeren, zal dat met jullie allemaal gebeuren.”

Het is duidelijk een voorzegging over het jaar 70 na Christus. Maar het punt hier is dat Jezus Zich er niet mee bemoeide. Hij zei niet: ‘Laten we een militie op de been brengen om Pilatus te verdrijven. Hij vermoordt onschuldige mensen.’ Het was niet zo dat Jezus dit geen gruweldaad vond. Hij dacht eenvoudigweg, en tot Zijn verdriet, dat er nog meer gruweldaden zouden komen. Hij was er niet om de politieke situatie in Israël te veranderen. Hij was er om een overblijfsel uit de wereld te roepen dat een andersoortig koninkrijk zou zijn, Zijn Koninkrijk dat niet van deze wereld is. Bedenk dat Hij in Johannes 18:36 tegen Pilatus zei:

Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Als Mijn Koninkrijk van deze wereld was, zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik niet aan de Joden overgeleverd zou worden, maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier.

JOHANNES 18:36

En dus zei Jezus: ‘Ik geloof inderdaad dat de koninkrijken van deze wereld moeten strijden om hun koning te beschermen. En als Ik koning was van zo’n koninkrijk, dan zouden Mijn dienaren voor Mij hebben gestreden, want dat zou het juiste zijn geweest. Maar Mijn Koninkrijk is niet van die aard, en daarom doen ze dat niet.’

8

Evangelie, overheid en rechtvaardige straf

Merk echter op dat Jezus Zelf aangaf dat een volk het recht heeft zijn koning te verdedigen, als het tenminste een volk van deze wereld is. Zijn Koninkrijk is niet van die aard. Hij kwam niet om rechtstreeks de politieke structuur van Israël of van enig ander volk te veranderen. Volken zouden door het Evangelie worden veranderd, eenvoudigweg doordat mensen zich zouden bekeren, hun denken en hun hart zouden veranderen en er rechtvaardigere situaties zouden ontstaan als gevolg van de invloed van het Evangelie. Maar Hij kwam niet om de politieke sfeer binnen te dringen, de machtsmiddelen in handen te krijgen en mensen onder dreiging van politiegeweld te dwingen zich goed te gedragen. Dat was niet wat Jezus kwam doen, en Paulus wist dat.

Maar Jezus verzette Zich niet tegen rechtvaardige strafrechtspleging. We hebben geen reden om te geloven dat Jezus er bezwaar tegen had dat een misdadiger voor zijn misdaden werd gestraft. Paulus had daar geen bezwaar tegen. Een christen moet zijn vijanden liefhebben, maar een magistraat moet de onschuldigen liefhebben. Hij moet de wetsgetrouwe mensen liefhebben. En het is niet liefdevol tegenover wetsgetrouwe mensen om misdadigers die hen tot slachtoffer maken ongestraft te laten. Paulus zei in Romeinen hoofdstuk 13:

God heeft de gezagsdragers aangesteld om wie kwaad doet te straffen.

ROMEINEN 13:4

Paulus was er dus niet op tegen dat politieke gezagsdragers strafrechtelijke straffen ten uitvoer legden, vooropgesteld dat die rechtvaardig waren.

Hij zei:

Want als ik onrecht doe en iets gedaan heb wat de dood verdient, weiger ik niet te sterven; maar als er niets waar is van dat waarvan zij mij beschuldigen, kan niemand mij bij wijze van gunst aan hen uitleveren. Ik beroep mij op de keizer!

HANDELINGEN 25:11

Dus zegt Festus:

Toen antwoordde Festus, nadat hij met de raad gesproken had: U hebt u op de keizer beroepen? U zult naar de keizer gaan.

HANDELINGEN 25:12

9

Agrippa, Bernice en de Herodiaanse dynastie

Na enkele dagen kwamen koning Agrippa en Bernice naar Caesarea om Festus te begroeten. Agrippa is Agrippa de Tweede, Herodes Agrippa de Tweede. Hij was de zoon van Herodes Agrippa de Eerste, die door wormen werd opgegeten en stierf in Handelingen hoofdstuk 12. Weet je nog wie hij was? Herodes Agrippa de Eerste was de kleinzoon van Herodes de Grote, die de zuigelingen in Bethlehem doodde en regeerde toen Jezus werd geboren, maar tijdens Jezus' kinderjaren stierf.

Herodes de Grote had een dynastie gesticht en er waren een heleboel Herodessen. Na de dood van Herodes de Grote verdeelden Herodes Archelaüs, Herodes Antipas en Herodes Filippus zijn rijk onder elkaar. Later, in een volgende generatie, was Herodes Agrippa de Eerste koning over een deel van die streek. Nu was Herodes Agrippa de Tweede koning. De Romeinen hadden hem aangesteld als koning over gebieden ten noorden en ten oosten van Israël, en formeel was hij een Jood.

Herodes de Grote, de voorvader van de Herodessen, was voor de helft Edomiet. De Joden vonden het verschrikkelijk om geregeerd te worden door iemand in wie ook maar enig Edomitisch bloed zat. Hij was echter met Joodse meisjes getrouwd, en zijn zonen trouwden met Joodse meisjes. Naarmate de familie dus verder van Herodes de Grote af kwam te staan, werd zij steeds Joodser. Er zit nog steeds een heel klein beetje Edomitisch bloed in, maar inmiddels zijn ze grotendeels Joods.

Herodes Agrippa de Tweede was formeel de wereldlijke toezichthouder en gezagsdrager over de Joodse godsdienst en de tempel. Hij was een deskundige op het gebied van het jodendom. Hij was koning van een gebied buiten Israël, maar het maakte nog steeds deel uit van de provincie, en hij was zeer geïnteresseerd in Joodse aangelegenheden.

Bernice, zijn zus, is een interessant geval. Ze was niet zijn vrouw. Ze woonden samen, en volgens de geruchten was zij zijn minnares. Ze hadden een verhouding. Er waren schandalen rond Herodes Agrippa en Bernice, omdat ze een incestueuze verhouding zouden hebben. Ze was zijn iets jongere zus. Ze was getrouwd geweest met een andere Herodes, een man die Herodes van Chalcis heette, C-H-A-L-C-I-S. Herodes van Chalcis

was haar echtgenoot, maar hij stierf. Toen ze weduwe was geworden, ging ze bij haar broer Herodes Agrippa de Tweede wonen. En bij hem wonen deed ze, en met hem meereizen deed ze. Hier zijn ze samen, niet als man en vrouw, maar iedereen vermoedt sterk dat ze seksueel samenleven.

Veel later in haar leven had ze zelfs een verhouding met de generaal Titus, die later keizer Titus werd. Ze had dus goede banden met machtige mannen, en wel in meer dan één opzicht. Maar ze had inderdaad haar immorele affaires, en haar verhouding met haar broer lijkt daar een van te zijn geweest.

Ze kwamen Festus bezoeken. Technisch gezien was Festus een machtiger Romeins functionaris dan de koning. Herodes Agrippa werd een koning genoemd. Festus leek meer op een proconsul; hij had meer Romeins gezag dan Herodes. Agrippa had dus alle reden om een beetje bij hem te willen slijmen. Festus is zo ongeveer de nieuwe bestuurder van het gebied, en daarom wil Herodes ervoor zorgen dat hij een goede verstandhouding met hem heeft. Dus komt hij hem bezoeken en hem feliciteren met zijn aantreden.

10

Festus legt Paulus' zaak aan Agrippa voor

Toen hij daar vele dagen was geweest, legde Festus de zaak van Paulus aan de koning voor en zei:

En toen zij daar verscheidene dagen doorbrachten, vertelde Festus de koning de zaken met betrekking tot Paulus en zei: Er is hier een man die door Felix als gevangene is achtergelaten, om wie, toen ik in Jeruzalem was, de overpriesters en de oudsten van de Joden voor mij verschenen om zijn veroordeling te vragen. Ik antwoordde hun dat de Romeinen niet de gewoonte hebben, bij wijze van gunst een mens tot de dood over te leveren, voordat de beschuldigde tegenover de beschuldigers heeft gestaan en gelegenheid gekregen heeft om zich te verdedigen tegen de beschuldiging. Toen zij dan gezamenlijk hier gekomen waren, gunde ik mijzelf geen uitstel, maar ik ging de dag daarna op de rechterstoel zitten en gaf bevel de man voor te leiden. De beschuldigers brachten echter, toen zij hier stonden, tegen hem geen beschuldiging naar voren over de dingen die ik vermoedde; maar zij hadden met hem enkele geschilpunten over hun eigen godsdienst en over een zekere Jezus, die gestorven was, maar van wie Paulus beweerde dat Hij leeft.

HANDELINGEN 25:14-19

Het woord dat hij hier voor godsdienst gebruikt, is eigenlijk een wat kleinerende term. Het betekent meer zoiets als bijgeloof. Ze hadden enkele vragen over hun eigen godsdienst of bijgeloof. Merk op dat Festus probeert uit te zoeken waar dit over gaat. Waar klagen de Joden over? Hij heeft van de Joden zelfs niets opgevangen over het feit dat Paulus de tempel zou hebben ontwijfd. Het enige wat hij kan zien, is dat er een

godsdienschtig meningsverschil bestaat over iemand die Jezus heet. Ik weet niet Wie Hij is, maar Hij is gestorven. Daar is iedereen het over eens. Maar Paulus zei dat Hij weer was opgestaan. Dat lijkt de controverse te zijn.

Voor zover Festus kan nagaan, gaat dit niet over de ontwijding van de tempel. En de ontwijding van de tempel lijkt ook geen punt meer te zijn. Het gaat nu meer om Paulus' verklaring over de opstanding van Christus, en in het bijzonder om de controverse en het oproer die ontstonden doordat hij dat in eerdere rechtszalen zei. Toen hij zei dat hij in de opstanding geloofde, veroorzaakte dat opschudding. Dat is wat de Romeinen bezighield, maar hij kon niet begrijpen waarom dat zo was. Wat maakt het uit? Een zekere man die Jezus heet is gestorven, en Paulus zegt dat Hij is opgestaan. Het is iets dwaas om te geloven, maar wat maakt het uit? Ik begrijp niet waar dit nu werkelijk over gaat.

Toch heeft hij zich op de keizer beroepen, en dat betekent dat ik hem met een of andere uitleg naar de keizer moet sturen. De keizer is een drukbezet man. Hij zou er bezwaar tegen kunnen maken dat een lagere functionaris hem een zaak voorlegt zonder dat er ook maar enige gerechtvaardigde reden is waarom de gevangene überhaupt gearresteerd is. De keizer zou gemakkelijk kunnen aanvoeren dat zijn tijd wordt verspild en dat hij maar beter een andere functionaris kan aanstellen die deze dingen beter afhandelt.

Vers 20:

En omdat ik in twijfel was over wat ik met het onderzoek van deze zaak aan moest, vroeg ik of hij naar Jeruzalem wilde gaan om daar over die dingen geoordeeld te worden. En nadat Paulus zich beroepen had op zijn recht om in hechtenis te blijven totdat de verheven keizer van zijn zaak kennis zou kunnen nemen, gaf ik opdracht hem in hechtenis te houden totdat ik hem naar de keizer zou sturen.

HANDELINGEN 25:20-21

—dat wil zeggen, de keizer—

Toen zei Agrippa tegen Festus:

En Agrippa zei tegen Festus: Ik zou die man ook zelf wel willen horen. En hij zei: Morgen zult u hem horen.

HANDELINGEN 25:22

Hij zei:

Morgen horen jullie hem.

Ze regelden dus een speciaal gesprek tussen Paulus, Agrippa en Bernice. Bedenk dat Agrippa een deskundige was op het gebied van Joodse aangelegenheden. Het lijkt erop dat Festus, die zelf helemaal geen deskundige in zulke zaken was, het gevoel had dat hij iemand kon raadplegen die de ingewikkelde kanten van deze controverse tussen de Joden over de verschillende onderdelen van hun godsdienst kon ontwarren. Agrippa wilde er heel graag over horen, omdat ook hij belangstelling had voor alles wat Joods was. Dus zei hij:

Morgen horen jullie hem.

Vers 23:

11

Paulus verschijnt voor Agrippa en Bernice

De volgende dag dan, toen Agrippa en Bernice met veel vertoon gekomen en het rechthuis binnengegaan waren, samen met de oversten en de mannen die de voornaamsten van de stad waren, werd Paulus op bevel van Festus voorgeleid. En Festus zei: Koning Agrippa en alle mannen die met ons aanwezig zijn, hier ziet u hem om wie heel de Joodse menigte mij heeft aangesproken, zowel in Jeruzalem als hier, roepend dat hij niet langer behoort te leven. Ik heb echter begrepen dat hij niets heeft gedaan wat de dood verdient, maar omdat hij zichzelf ook op de verheven keizer beroepen heeft, heb ik besloten hem te sturen. Ik kan mijn heer niets met zekerheid over hem schrijven; daarom heb ik hem aan u allen voorgeleid en vooral aan u, koning Agrippa, opdat ik na gedaan onderzoek iets te schrijven heb. Want het lijkt mij ongerijmd een gevangene te sturen zonder de beschuldigingen tegen hem te kennen te geven.

HANDELINGEN 25:23-27

Ik denk dat dit bijna als een humoristisch understatement bedoeld is. Er zal ongetwijfeld hier en daar wat gelachen zijn in de zaal. Ja, het lijkt inderdaad een beetje onredelijk om een gevangene naar de keizer te sturen en niet eens te vermelden of er wel aanklachten tegen hem zijn. Dat lijkt inderdaad een beetje onverdedigbaar.

In hoofdstuk 26:

En Agrippa zei tegen Paulus: Het is u toegestaan voor uzelf te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit en verdedigde zich als volgt:

HANDELINGEN 26:1

Ik heb daar geen commentaar op gegeven, hoewel ik dat had kunnen doen. Bijna elke keer dat Paulus spreekt, zegt Lukas dat hij zijn hand uitstreckte of met zijn hand een gebaar maakte. Er moet een kenmerkend gebaar zijn geweest waarmee Lukas heel vertrouwd was, zoiets als dit. Paulus moet een speciaal gebaar hebben gehad dat hij gewoonlijk gebruikte om de aandacht van de menigte te trekken, en Lukas noemt het voortdurend:

Hij gebaarde met zijn hand en zei.

We zien hem het hier dus weer doen.

Paulus zegt:

Ik acht mijzelf gelukkig, koning Agrippa, dat ik mij heden tegenover u mag verdedigen tegen alles waarvan ik door de Joden beschuldigd word, vooral omdat ik weet dat u kennis hebt van alle gewoonten en geschilpunten die er onder de Joden zijn. Daarom vraag ik u geduldig naar mij te luisteren.

HANDELINGEN 26:2-3

12

De Joodse hoop en de opstanding

Nu geeft hij zijn getuigenis, en we horen het verhaal van Paulus' bekering opnieuw, voor de derde keer. Eerst in de woorden van Lukas in hoofdstuk 9, ten tweede in de woorden van Paulus voor de menigte in hoofdstuk 22, en nu hier, voor Agrippa, verteld door Paulus. We hebben drie hele gedeelten van Handelingen waarin het verhaal wordt verteld, elk met slechts iets andere details.

Welnu, mijn leven van mijn jeugd af aan, zoals dat van het begin af aan onder mijn volk in Jeruzalem geweest is, is bij al de Joden bekend. Zij weten van mij vanuit het verleden — als zij het maar wilden getuigen! — dat ik geleefd heb volgens de meest nauwgezette richting binnen onze godsdienst, namelijk als Farizeeër. En nu sta ik hier en word geoordeeld over de hoop op de belofte die door God aan de vaders gedaan is, die onze twaalf stammen hopen te bereiken door voortdurend, nacht en dag, God te dienen. Om deze hoop, koning Agrippa, word ik door de Joden beschuldigd.

HANDELINGEN 26:4-7

Het lijkt duidelijk dat hij zegt dat Jezus, wat Jezus heeft ingeluid en wat Jezus heeft gebracht, de vervulling is van de hoop waarop de Joden al generaties lang, dag en nacht, hebben gehoopt. Hierop vestigt hij zijn hoop.

Waarom wordt het bij u allen ongeloofwaardig geacht dat God de doden opwekt?

HANDELINGEN 26:8

Paulus komt hier meteen ter zake. Hij gaat nog meer van zijn verhaal vertellen. Hij gaat over zijn bekering vertellen, maar dit is de kernzin van zijn betoog: God wekt de doden op. Zou dat zo vreemd moeten zijn? Tenslotte wekte God zelfs in het Oude

Testament de doden op. Elia wekte een dode op. Elisa wekte een dode op. Zelfs nadat hij gestorven was, wekten zijn eigen beenderen een dode man op. Is het dan zo ongelooflijk dat er wordt beweerd dat God in recentere tijd een dode heeft opgewekt? Waarom zou het ongelooflijk gevonden moeten worden dat God de doden opwekt?

Ik weet eigenlijk zeker dat juist deze vraag, hoe retorisch hij ook is, Agrippa enigszins uit het veld moet hebben geslagen. Paulus zal later zeggen:

Geloof u, koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat u ze gelooft.

HANDELINGEN 26:27

want die man was een Jood. De vraag van Paulus is niet te beantwoorden. Waarom zou het moeilijk zijn? Waarom zou het onmogelijk geacht worden dat God de doden opwekt? Nu ik erover nadenk: daar is niets onmogelijks aan, als het hier God is over Wie we spreken.

Plotseling heeft hij Agrippa aan het denken gezet over wat nu het hoofdthema van al Paulus' toespraken is geworden: de leer van de opstanding van de doden, in het bijzonder toegepast op Jezus. Af en toe noemt hij de algemene opstanding aan het einde van de tijd, waarvan Jezus de Eersteling en de Eerstgeborene uit de doden was. De opstanding van Jezus werd eenvoudigweg gezien als de garantie dat er een algemene opstanding van allen zou komen. Dat had hij eerder gezegd, in hoofdstuk 24, vers 15:

Ik heb hoop op God — zij zelf verwachten het ook — dat er een opstanding van de doden zal zijn van zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen.

HANDELINGEN 24:15

Het hoofdthema van Paulus is dus de opstanding van Jezus, maar de opstanding van Jezus staat natuurlijk niet op zichzelf. Sterker nog, die is niet eens los te maken van de algemene hoop op de opstanding van de doden, waarvan Paulus zei dat zowel de Joden

als hijzelf verwachten dat die zal plaatsvinden. Alles in mijn getuigenis zou aanvaardbaar moeten zijn, omdat er geen reden is om te denken dat het voor God onmogelijk is de doden op te wekken.

13

Saulus als vervolger van de christenen

Vers 9:

Ik dacht echt bij mijzelf dat ik tegen de Naam van Jezus van Nazareth veel vijandige dingen moest doen,

HANDELINGEN 26:9

Hier worden enkele retorische middelen gebruikt. Hij spreekt over:

toen ze ter dood werden gebracht.

Dat staat in het meervoud. We weten niet van christenen die tijdens de vervolging door Saulus ter dood zijn gebracht, behalve natuurlijk Stefanus. Saulus zegt niet dat hij iemand heeft gedood. Hij zegt:

Ik dacht echt bij mijzelf dat ik tegen de Naam van Jezus van Nazareth veel vijandige dingen moest doen, wat ik ook in Jeruzalem gedaan heb. Ik heb velen van de heiligen in de gevangenis opgesloten, nadat ik daartoe volmacht van de overpriesters gekregen had; en als zij gedood werden, stemde ik daarmee in. En in alle synagogen heb ik hen dikwijls gestraft en gedwongen te lasteren; en ik trad in razende woede tegen hen op en vervolgde hen zelfs tot in de buitenlandse steden.

HANDELINGEN 26:9-11

wat betekent: 'Ik stemde ermee in. Ik gaf mijn goedkeuring aan het feit dat zij ter dood werden gebracht.'

Soms zeggen mensen dat Paulus, voordat hij behouden werd, een moordenaar was die christenen doodde. Nou, niet precies. Hij gaf zijn goedkeuring toen ze terechtstonden en ter dood werden veroordeeld. Hij stond er positief tegenover. Maar we kennen slechts één geval. Wanneer hij zegt:

Ze werden ter dood gebracht, kan dat eenvoudigweg het retorische gebruik van het generaliserende meervoud zijn.

Het is zoals toen de stadssecretaris in Efeze in hoofdstuk 19 de menigte van Efeziërs tot bedaren bracht. Hij zei:

Als dus Demetrius en zijn vakgenoten tegen iemand iets hebben:
er worden rechtszittingen gehouden, en er zijn stadhouders.
Laten zij dan een aanklacht tegen elkaar indienen.

HANDELINGEN 19:38

maar in feite is er telkens maar één proconsul. Het meervoud is een dramatische, retorische manier van spreken. Evenzo zegt Paulus:

Ik achtervolgde hen zelfs tot in buitenlandse steden, in het meervoud, maar we kennen geen andere stad dan Damascus waar hij hen vervolgde.

Natuurlijk bestaat de mogelijkheid dat er vóór Damascus nog andere plaatsen in vreemde landen waren waar Saulus christenen vervolgde. Misschien waren er christenen die stierven en tegen wie hij zijn stem uitbracht. Het is niet onmogelijk dat het meervoud letterlijk bedoeld is, maar het is ook niet onmogelijk dat het retorisch bedoeld is. Misschien waren er andere gevallen, maar wij kennen er geen. Er is er geen enkel vastgelegd.

14

Was Paulus lid van het Sanhedrin?

Wanneer hij daar in vers 10 zegt:

Ik stemde ervoor om hen te veroordelen, menen veel mensen dat dit erop wijst dat Paulus, of Saulus, een volwaardig stemhebbend lid van het Sanhedrin was. Op basis hiervan hebben mensen door extrapolatie een aantal dingen beweerd. Sommigen zeggen dat Paulus ooit getrouwd moet zijn geweest, omdat een van de vereisten om in het Sanhedrin te zitten was dat je een getrouwde man was. Aangezien Paulus in het Sanhedrin zat, moet hij dus getrouwd zijn geweest. Maar toen hij 1 Korinthe schreef, was hij niet getrouwd. Hij moet dus gescheiden of weduwnaar zijn geweest. Sommigen speculeren dat hij misschien een vrouw had die hem verliet. Misschien was hij daarom zo vertrouwd met de spanningen van het getrouwde leven, waar hij soms op zinspeelt.

Maar dit alles is speculatie op basis van de aanname dat Paulus lid was van het Sanhedrin. En die aanname is gebaseerd op het feit dat hij zegt:

wat ik ook in Jeruzalem gedaan heb. Ik heb velen van de heiligen in de gevangenis opgesloten, nadat ik daartoe volmacht van de overpriesters gekregen had; en als zij gedood werden, stemde ik daarmee in.

HANDELINGEN 26:10

Saulus was waarschijnlijk geen volwaardig lid van het Sanhedrin, want ten tijde van de dood van Stefanus wordt hij beschreven als een jonge man, en het Sanhedrin bestond uit de leiders en oudsten van Israël. Het is niet waarschijnlijk dat Saulus als jonge man al zitting had in dat gerechtshof.

Bovendien, telkens wanneer Paulus zijn kwalificaties noemt om indruk te maken op Joden, zou er beslist niets indrukwekkender zijn dan te zeggen: „Ik was rechter in het Hooggerechtshof.” Dat zou hetzelfde zijn als zeggen: „Ik was lid van het Sanhedrin.” Hij zegt:

besneden op de achtste dag, uit het geslacht van Israël, van de stam Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëen, wat de wet betreft een Farizeeër,

FILIPPENZEN 3:5

Vooraf in Filippienzen hoofdstuk 3, en zelfs in sommige van zijn toespraken hier, probeert hij aannemelijk te maken dat hij indrukwekkende Joodse kwalificaties bezat voordat hij christen werd. Als hij ooit lid van het Sanhedrin was geweest, zou dat het indrukwekkendste van alles zijn geweest. Maar hij zinspeelt er nooit op en noemt het nooit.

Ik zou ook zeggen: als hij lid van het Sanhedrin was, waarom gebruikten ze hem dan als bewaker van hun mantels toen ze Stefanus stenigden? De eigenlijke leden van het Sanhedrin gingen eropuit en deden mee aan het gebeuren. Saulus, een jonge man, bleef achter bij de mantels om erop te passen en ervoor te zorgen dat niemand ze stal. Het lijkt duidelijk dat Saulus op de een of andere manier aan hen verbonden was, maar waarschijnlijk geen volwaardig lid was. Omdat hij een leerling was van Gamaliël, die een zeer vooraanstaand lid van het Sanhedrin was, werd hij waarschijnlijk klaargestoomd voor een toekomstige zetel in het Sanhedrin. Maar hij werd behouden en werd christen voordat hij die positie ooit bereikte. Dat neem ik aan op grond van al het beschikbare bewijsmateriaal. Ik denk niet dat Paulus lid van het Sanhedrin was.

Maar waarom zei hij dat hij zijn stem tegen hen uitbracht? Ook dit kan min of meer retorisch worden opgevat. Als twee mensen proberen te beslissen wat ze zullen doen — waar ze uit eten zullen gaan of dat ze naar de film zullen gaan — zou ik kunnen zeggen: „Mijn stem gaat met hen mee. Daar stem ik voor.” We houden niet werkelijk een stemming. Het is gewoon hetzelfde als zeggen: „Ik sluit me bij hen aan. Daar stem ik voor.” Ik denk niet dat we Paulus noodzakelijkerwijs de uitspraak kunnen opdringen dat hij een stemhebbend lid van het gerechtshof was toen over deze dingen werd beslist.

Het lijkt mij zelfs niet dat er werkelijk een stemming plaatsvond toen Stefanus werd gestenigd. Daarvoor zouden ze veel te nuchter hebben moeten nadenken. De preek van Stefanus maakte hen eenvoudigweg woedend en als een menigte stormden ze allemaal op hem af. Er werd daar helemaal niet gestemd. Ik denk dus niet dat we zijn verwijzing naar het uitbrengen van zijn stem noodzakelijkerwijs al te letterlijk moeten nemen.

15

Het visioen op de weg naar Damascus

Vers 12 zegt:

Toen ik daarvoor ook naar Damascus reisde, met volmacht en in opdracht van de overpriesters, zag ik, koning, midden op de dag, op de weg een licht, sterker dan de glans van de zon, dat mij en hen die met mij meereisden, vanuit de hemel omscheen. En nadat wij allen op de grond gevallen waren, hoorde ik een stem tot mij spreken en in de Hebreeuwse taal zeggen: Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij? Het is hard voor u de hielen tegen de prikkels te slaan.

HANDELINGEN 26:12-14

oftewel de ossenprikkels.

We hebben die zin al eerder besproken, omdat de Textus Receptus hem bevat wanneer dit verhaal in hoofdstuk 9 wordt verteld. Maar de Alexandrijnse teksten, de oudere handschriften, bevatten hem niet in hoofdstuk 9. Ze bevatten hem hier wel. Daarom hebben we hem als een omstreden zin of zinsdeel besproken toen we het over hoofdstuk 9 hadden. Hier is hij niet omstreden. We weten dat Jezus hem uitsprak, want alle handschriften zijn het erover eens dat Hij hem hier uitsprak.

Maar dit is in de drie verslagen van zijn bekering de eerste plaats waar we deze specifieke uitspraak aantreffen:

Het is moeilijk voor je om tegen de prikkels in te trappen. Dit is de eerste keer dat we die in de oudere handschriften lezen. We zien dus dat we iedere keer een ander detail krijgen dat niet in de andere verslagen staat.

In vers 14 staat zelfs:

Toen we allemaal op de grond waren gevallen.

Een van de andere verslagen, volgens mij in hoofdstuk 9, zegt:

En de mannen die met hem meereisden, stonden sprakeloos, want zij hoorden wel de stem, maar zagen niemand.

HANDELINGEN 9:7

Maar in dat andere verslag staat dat ze sprakeloos bleven staan. Hier zegt hij:

We vielen allemaal op de grond.

Het is heel goed mogelijk dat beide waar zijn. Saul, van wie we weten dat hij op de grond viel, stond tenslotte uiteindelijk ook weer op. Degenen die samen met hem op de grond vielen, zijn misschien eerder overeind gekomen en stonden daar gewoon sprakeloos. Er is geen reden om te geloven dat hier sprake is van een tegenstrijdigheid, want in alle gevallen hebben we dezelfde bron voor het verhaal.

16

Jezus geeft Paulus zijn opdracht

Dus zei ik:

En ik zei: Wie bent U, Heere? En Hij zei: Ik ben Jezus, Die u vervolgt.

HANDELINGEN 26:15

En Hij zei:

En ik zei: Wie bent U, Heere? En Hij zei: Ik ben Jezus, Die u vervolgt. Maar richt u op en sta op uw voeten, want hiertoe ben Ik aan u verschenen: om u aan te stellen als dienaar en getuige zowel van de dingen die u gezien hebt als van die waarin Ik nog aan u verschijnen zal;

HANDELINGEN 26:15-16

Vanaf dit punt tot en met vers 18, waar hij zijn getuigenis afrondt, komt wat hierna volgt niet overeen met wat in de andere verslagen staat. Zowel in hoofdstuk 9 als in hoofdstuk 22 zegt Jezus:

En hij zei, bevend en verbaasd: Heere, wat wilt U dat ik doen zal?
En de Heere zei tegen hem: Sta op en ga de stad in en daar zal u
gezegd worden wat u moet doen.

HANDELINGEN 9:6

Dat is alles wat Jezus volgens hoofdstuk 9 gezegd heeft. Dat is alles wat Jezus volgens hoofdstuk 22 gezegd heeft.

Ofwel krijgen we hier meer van de feitelijke informatie over wat Jezus zei dan in die twee verslagen, wat mogelijk is. Ofwel voegt Paulus, zoals sommigen denken, ter wille van de beknoptheid een deel samen met wat Jezus hem door Ananias vertelde. Een deel van wat hierna volgt, werd door Ananias tegen hem gezegd, dus ook dat was een woord van de Heere tot hem. Misschien zegt hij in feite: 'Jezus heeft deze dingen tegen mij gezegd,' zonder erbij te vermelden dat een deel ervan gebeurde toen hij onderweg was en een ander deel toen Ananias bij hem kwam. Het is niet zo belangrijk. We weten dat Paulus de waarheid vertelt. Jezus heeft hem deze informatie werkelijk gegeven. De details zijn niet helemaal duidelijk.

Hij zegt in vers 16:

Maar richt u op en sta op uw voeten, want hiertoe ben Ik aan u
verschenen: om u aan te stellen als dienaar en getuige zowel van
de dingen die u gezien hebt als van die waarin Ik nog aan u
verschijnen zal; en Ik zal u verlossen van dit volk en van de
heidenen, naar wie Ik u nu zend, om hun ogen te openen en hen
te bekeren van de duisternis tot het licht en van de macht van de
satan tot God, opdat zij vergeving van de zonden ontvangen en
een erfdeel onder de geheiligden door het geloof in Mij.

HANDELINGEN 26:16-18

De inhoud van vers 18 is in geen van de verslagen van Ananias of Jezus te vinden, maar dat betekent niet dat dit er in werkelijkheid geen deel van uitmaakte. Paulus geeft nergens elk detail van alles wat er gebeurd is. Daarom vinden we in de verschillende verslagen verschillende selecties van details. Dit is blijkbaar wat Jezus heeft gezegd.

17

Paulus' roeping en de Knechtsliederen

De bewoordingen van vers 18 komen sterk overeen met iets uit het Knechtslied in Jesaja 42. In Jesaja 42:6 en de verzen daarna krijgt de Knecht van Jahweh de opdracht die Paulus naar zijn eigen inzicht uitvoerde. Je herinnert je dat hij eerder, in Pisidisch Antiochië, in de synagoge was, in hoofdstuk 13 van Handelingen. Hij zei toen:

Maar Paulus en Barnabas zeiden vrijmoedig: Het was nodig dat het Woord van God eerst tot u gesproken zou worden, maar aangezien u het verwerpt en uzelf het eeuwige leven niet waard oordeelt, zie, wij wenden ons tot de heidenen. Zo immers heeft de Heere ons geboden: Ik heb u tot een licht voor de heidenen gesteld, opdat u tot zaligheid zou zijn tot aan het uiterste van de aarde.

HANDELINGEN 13:46-47

enzovoort. Dat is een citaat uit Jesaja 49, en het is een van de Knechtsliederen van Jesaja.

Dit is een ander Knechtslied, maar Paulus zag zichzelf erin. Hoewel de vroege gemeente Jezus als de Knecht van Jahweh zag, zag ze ook dat het lichaam van Jezus het werk van Jezus deed. Jezus blijft door de mensen die Zijn lichaam vormen het werk van de Knecht doen. Zij zijn Zijn handen en voeten, het lichaam van Christus. Paulus ziet zichzelf dus als iemand die de opdracht heeft gekregen om te doen wat de Knecht opgedragen krijgt.

In Jesaja 42:6 staat:

Ík, de HEERE, heb U geroepen in gerechtigheid, Ik zal U bij Uw hand grijpen, Ik zal U beschermen en Ik zal U stellen tot een verbond voor het volk, tot een licht voor de heidenvolken, om blinde ogen te openen, om gevangenen uit de kerker te leiden, uit de gevangenis wie in duisternis zitten.

JESAJA 42:6-7

Dit is wat Paulus volgens Handelingen 26:18 door Jezus tegen zich hoorde zeggen. Het heeft in andere bewoordingen vrijwel dezelfde inhoud. Maar de bewoordingen hier in Handelingen 26:18 lijken sterk op iets wat Paulus in Kolossenzen schreef. In Kolossenzen 1:13 zegt Paulus dat God

Hij heeft ons getrokken uit de macht van de duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde.

KOLOSSENZEN 1:13

Hij heeft ons bevrijd uit de macht van de duisternis en ons in het Koninkrijk van God gebracht, het Koninkrijk van Christus. Hier in vers 18 staat:

om hen van het duister naar het licht te brengen en van de macht van satan naar God, zodat ze vergeving kunnen ontvangen.

Sommige thema's in wat Jezus tegen Paulus zei, keren terug in de geschriften van Paulus en kwamen eerder ook al in het Oude Testament voor.

18

Gehoorzaamheid aan het hemelse visioen

In vers 19 rondt hij deze boodschap aan Agrippa af:

Daarom, koning Agrippa, ben ik die hemelse verschijning niet ongehoorzaam geweest,

HANDELINGEN 26:19

Had hij dat wel kunnen zijn? Dat hangt af van je theologie. In hoeverre is God alleen soeverein in het behoud van zondaars? Als God alleen soeverein is en de menselijke wil er helemaal niet bij betrokken is, dan zouden we kunnen zeggen dat Paulus geen andere keus had dan gehoorzaam te zijn. Maar waarom zou hij dan de moeite nemen om het te zeggen, als het vanzelfsprekend was? Als God bepaalt dat je het doet en je doet het, zijn mensen nooit ongehoorzaam. Maar mensen zijn wel ongehoorzaam.

Er was zelfs een profeet die Jona heette en die, net als Paulus, de opdracht had om naar de heidenen te gaan. Hij wilde niet naar de heidenen gaan en hij gehoorzaamde niet, aanvankelijk niet. God liet hem een opleiding doorlopen. Hij kwam er goed getraind uit en de tweede keer gehoorzaamde hij wel. Maar aanvankelijk was hij in een vergelijkbare situatie ongehoorzaam aan zijn hemelse visioen. God stuurde Jona naar de heidenen om hen te evangeliseren. Saulus werd ook naar de heidenen gestuurd om hen te evangeliseren. In tegenstelling tot Jona zegt Paulus:

Daarom, koning Agrippa, ben ik die hemelse verschijning niet ongehoorzaam geweest, maar heb ik eerst aan hen die in Damascus en in Jeruzalem en in heel het land van Judea woonden, en later aan de heidenen verkondigd dat zij tot inkeer moesten komen, zich tot God bekeren en werken doen die in overeenstemming zijn met de bekering.

HANDELINGEN 26:19-20

19

Bekering wordt zichtbaar in goede werken

Zo vat hij samen wat hij heeft gezegd. Op verschillende plaatsen vat hij samen wat zijn boodschap is geweest, en het is allemaal waar. Op een eerdere plaats zei hij iets soortgelijks. Volgens mij was dat in hoofdstuk 20. In vers 21, waar hij tegen de oudsten van Efeze spreekt, zegt hij dat hij aan de Joden en ook aan de Grieken heeft getuigd van:

en ik heb zowel tegenover Joden als Grieken getuigd van de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus.

HANDELINGEN 20:21

Hier noemt hij bekering en het doen van werken die de bekering waardig zijn. Wie denkt dat Paulus tegen werken was, heeft Paulus nooit echt met open ogen gelezen. Paulus zegt:

Ik leer de mensen dat ze zich moeten bekeren en dingen moeten doen waaruit die bekering blijkt.

Daarin was hij niet erg oorspronkelijk. Johannes de Doper zei in Lukas 3:8 tegen de Farizeeën en de anderen:

Breng dan vruchten voort in overeenstemming met de bekering, en begin niet bij uzelf te zeggen: Wij hebben Abraham als vader; want ik zeg u dat God zelfs uit deze stenen voor Abraham kinderen kan verwekken.

LUKAS 3:8

Het idee is dat bekering zichtbaar wordt. Bekering is niet onzichtbaar. Bekering is een zaak van het verstand en het hart, maar blijft niet onzichtbaar, want ze brengt een verandering in gedrag teweeg. Als er geen verandering in gedrag is, heeft er geen bekering plaatsgevonden. Johannes de Doper zei:

Ik ga jullie pas dopen als ik aan jullie vruchten kan zien dat jullie zich hebben bekeerd.

Paulus verschilt daarin niet van Johannes de Doper. Mensen moeten zich bekeren en werken doen die bij de bekering passen.

20

Messias, lijden en opstanding bij de profeten

Hierom hebben de Joden mij in de tempel gegrepen en geprobeerd mij om te brengen, maar door de hulp die ik van God gekregen heb, sta ik tot op deze dag als een getuige tegenover klein en groot, en zeg ik niets anders dan wat de Profeten en Mozes gezegd hebben dat er gebeuren zou,

HANDELINGEN 26:21-22

Paulus zei in zijn geschriften inderdaad veel dingen die niet precies bij Mozes en de profeten te vinden waren. Maar in dit geval beperkt hij wat hij zegt tot zijn boodschap. Hij vertelt ons wat Mozes en de profeten hebben gezegd en wat hij herhaalt:

namelijk dat de Christus moest lijden en dat Hij, als Eerste uit de opstanding van de doden, een licht zou aankondigen aan dit volk en de heidenen.

HANDELINGEN 26:23

Hij zegt:

Als ik zeg dat Jezus de Messias is, dat Hij moest lijden en dat Hij als eerste uit de dood zou opstaan en licht zou brengen aan Joden en heidenen, zeg ik alleen maar wat Mozes en de profeten al eerder hebben gezegd.

Hij zegt niet: „Niets anders wat ik ooit heb gezegd of ooit zal zeggen, gaat verder dan wat Mozes en de profeten hebben gezegd.” Hij zegt: „Mijn kernboodschap verschilt niet van wat het Oude Testament zegt.” Dat is wat hij zegt.

Het is interessant dat hij op de een of andere manier in het Oude Testament ontdekte dat de Messias de Eerste zou zijn Die uit de doden opstond. In het Oude Testament staan niet veel duidelijke uitspraken over de opstanding van de doden. Er staat ook niets wat specifiek zegt dat de Messias de Eerste zou zijn Die uit de doden opstond. Er is echter wel een vers, Psalm 89, vers 27, dat over de Messias zegt:

Ik zal hem tot Mijn eerstgeborene maken, tot de hoogste van de koningen van de aarde.

PSALMEN 89:28

Paulus begreep dat „eerstgeborene” verwees naar de Eerstgeborene uit de doden. Denk eraan dat Jezus in Kolossenzen 1, vers 18, de Eerstgeborene uit de doden is. Jezus noemde Zichzelf zo in Openbaring hoofdstuk 1. Paulus zegt dus: „Wat ik zeg, komt overeen met wat het Oude Testament zegt.”

Nu vers 24:

En toen hij deze dingen ter verdediging sprak, zei Festus met luide stem: U bent buiten zinnen, Paulus! Uw grote geleerdheid brengt u buiten zinnen!

HANDELINGEN 26:24

Hij erkende dat Paulus een intelligente man was. „Je bent een zeer ontwikkeld man, maar volgens mij heeft het je over de rand gedreven en ben je ontspoord.” Te veel onderwijs kan eerlijk gezegd iets slechts zijn. Ik ken toevallig veel mensen die zeer hoogopgeleid en niet erg slim zijn.

Maar Paulus zei:

Maar hij zei: Ik ben niet buiten zinnen, zeer machtige Festus, maar ik spreek woorden van waarheid en van gezond verstand. Want de koning heeft weet van deze dingen. Ik spreek daarom ook vrijmoedig tot hem, want ik ben ervan overtuigd dat niets van deze dingen hem ontgaan is; het is immers niet in een uithoek gebeurd.

HANDELINGEN 26:25-26

21

Agrippa geconfronteerd en Paulus vrijgepleit

En nu negeert hij Festus en wendt hij zich tot Agrippa.

Dat is het geweldige aan het verhaal van Jezus. Bij veel godsdiensten en hun vermeende stichters zou een groot deel van zulke dingen in het geheim zijn gebeurd. Op een geheime plek ontving Joseph Smith gouden platen. Op een geheime plek ontving Mohammed de Koran van de engel Gabriël. Tijdens een besloten bijeenkomst onder een boom ontving de Boeddha verlichting. Maar de dingen rond Jezus gebeurden in het openbaar. Ze zijn openbaar vastgelegd. Andere geschiedschrijvers dan de schrijvers van de evangeliën verwijzen ernaar. Dit is geen geheime zaak. Dit is niet in een uithoek gebeurd. Agrippa heeft zeker over deze dingen gehoord.

Dan richt hij zich tot Agrippa. Hij zegt:

Geloof u, koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat u ze gelooft.

HANDELINGEN 26:27

Hij zette hem hiermee echt voor het blok.

Agrippa voelde zich ongetwijfeld enigszins ongemakkelijk en zei tegen Paulus:

En Agrippa zei tegen Paulus: U overtuigt mij bijna om christen te worden!

HANDELINGEN 26:28

Over het algemeen wordt dit als een sarcastische opmerking opgevat:

Je haalt me bijna over om christen te worden.

Het is interessant dat Agrippa al bekend was met het woord christen. We zijn het maar op één andere plaats tegengekomen, in Antiochië, waar de discipelen voor het eerst christenen werden genoemd. We lezen niet dat de christenen zichzelf zo noemden. Maar hij wist blijkbaar dat er mensen waren die christenen werden genoemd, en hij wist dat Paulus zo iemand was. ‘Nu probeer je mij tot een van hen te maken.’

Paulus zei:

En Paulus zei: Ik zou van God wel wensen dat, én bijna én geheel, niet alleen u maar ook allen die vandaag naar mij luisteren, zouden worden zoals ik ben, uitgezonderd deze boeien.

HANDELINGEN 26:29

Hij zegt niet ‘christenen’, maar kennelijk bedoelt hij: ‘Ik zou willen dat jullie allemaal waren zoals ik. Maar natuurlijk wens ik jullie mijn omstandigheden niet toe, alleen mijn identiteit als christen. Ik zou willen dat jullie ook mijn overtuigingen hadden.’

Toen hij deze dingen had gezegd, stond de koning op, evenals de stadhouder, Bernice en degenen die bij hen zaten. Ik denk dat Paulus hen zo ongemakkelijk maakte dat de koning eenvoudigweg aangaf dat de bijeenkomst voorbij was. Iedereen stond op en vertrok.

Toen ze zich afzonderlijk hadden teruggetrokken, spraken ze onder elkaar. En we weten niet hoe Lukas dit weet. Lukas kan hebben afgeleid dat dit was wat ze zeiden, of hij kan werkelijk een ingewijde hebben gehad, een of andere dienaar die vlakbij stond

en het hem later vertelde. Ze zeiden:

en zij gingen terzijde, spraken met elkaar en zeiden: Deze man doet niets wat dood of boeien verdient.

HANDELINGEN 26:31

Het was niet eens de vraag of hij de dood verdiende. Hij had zelfs niets gedaan waarvoor hij geboeid zou moeten worden. Er was geen reden waarom hij een gevangene zou moeten zijn.

Toen zei Agrippa tegen Festus:

En Agrippa zei tegen Festus: Deze man had losgelaten kunnen worden, als hij zich niet op de keizer had beroepen.

HANDELINGEN 26:32

Zodra je je op de keizer beroept, ligt de zaak in handen van de keizer en hebben de lagere rechtbanken er niets meer over te zeggen. Agrippa zei: 'Als hij dat beroep niet had gedaan, zou ik je aanraden hem vrij te laten. Het is jammer dat we dat niet kunnen, omdat hij zich op de keizer heeft beroepen. We moeten hem naar de keizer sturen.'

Iedereen die de zaak van Paulus hoorde, behalve de Joden, zei dat hij onschuldig was en niets verkeerd had gedaan. Zo was het ook met Jezus. Alle Romeinse rechtbanken zeiden dat Jezus niets verkeerd had gedaan. Het waren de Joden die Hem veroordeelden.

Het klinkt misschien alsof ik nogal vaak op de Joden afgeef, maar eerlijk gezegd denk ik dat zij in dit verhaal bijzonder vaak de christenen lastigvielen. Ik ben niet antisemitisch en ik heb niets tegen hedendaagse Joden. Maar we moeten toegeven dat de Joden in deze verhalen, wat hun deugdzaamheid betreft, zichzelf niet bepaald met roem overlaadden. De Romeinen worden steeds voorgesteld als mensen die, hoewel ze heidenen zijn, meer belang hechten aan wat juist en rechtvaardig is dan de Joden. De Joden hadden Gods wetten en hadden hartstochtelijk naar gerechtigheid moeten verlangen, maar dat deden ze niet.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Handelingen 23:6
- Handelingen 25:1
- Handelingen 25:2-3
- Handelingen 25:4-5
- Handelingen 25:6-7
- Handelingen 25:8
- Handelingen 24:27
- Handelingen 25:9
- Handelingen 25:10
- Handelingen 25:11
- Handelingen 25:12
- Handelingen 28:21
- Mattheüs 5:39
- Lukas 13:2-3
- Lukas 13:4
- Lukas 13:5
- Johannes 18:36
- Romeinen 13:4
- Handelingen 25:14-19
- Handelingen 25:20-21
- Handelingen 25:22
- Handelingen 25:23-27
- Handelingen 26:1
- Handelingen 26:2-3
- Handelingen 26:4-7
- Handelingen 26:8
- Handelingen 26:27
- Handelingen 24:15
- Handelingen 26:9
- Handelingen 26:9-11

- Handelingen 19:38
- Handelingen 26:10
- Filippenzen 3:5
- Handelingen 26:12-14
- Handelingen 9:7
- Handelingen 26:15
- Handelingen 26:15-16
- Handelingen 9:6
- Handelingen 26:16-18
- Handelingen 13:46-47
- Jesaja 42:6-7
- Kolossenzen 1:13
- Handelingen 26:19
- Handelingen 26:19-20
- Handelingen 20:21
- Lukas 3:8
- Handelingen 26:21-22
- Handelingen 26:23
- Psalmen 89:28
- Handelingen 26:24
- Handelingen 26:25-26
- Handelingen 26:28
- Handelingen 26:29
- Handelingen 26:31
- Handelingen 26:32

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.